

| OCENA MERYTORYCZNA | | | |
|--|---|---|---|
| C. KRYTERIA TRAFNOŚCI MERYTORYCZNEJ (MAKSYMALNIE 100 PUNKTÓW OGÓŁEM) | | | |
| DZIAŁANIE 7.1 DZIEDZICTWO KULTUROWE I NATURALNE (projekty regionalne) | | | |
| Kryteria trafności | | | |
| Lp. | Nazwa kryterium | Definicja kryterium | Opis znaczenia kryterium |
| 1 | Miejsce realizacji projektu na obszarach kluczowych z punktu widzenia realizacji celów RPO WL | Kryterium punktowe. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu. Kryterium punktuje projekty dotyczące obszarów chronionych (czyli parki narodowe; rezerваты przyrody; parki krajobrazowe; obszary chronionego krajobrazu; obszary Natura 2000; pomniki przyrody; stanowiska dokumentacyjne; użytki ekologiczne; zespoły przyrodniczo-krajobrazowe; ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów). | Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz ich wagi (maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 2 tj. 10 pkt), b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. |

| | | | |
|---|--|---|---|
| | | Dodatkowo, punktowane będzie miejsce realizacji projektu na terenie gmin objętych obszarami strategicznej interwencji (OSI) zgodnie z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. oraz na terenach zdegradowanych. | |
| | | Metody pomiaru | Możliwe punkty |
| | | Projekt jest realizowany na obszarze chronionym | 3 |
| | | Projekt realizowany na obszarze strategicznej interwencji (OSI) nr 4: gospodarczego wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych | 2 |
| | | Projekt jest realizowany na terenie zdegradowanym i obejmuje inwestycje niezbędne do kompleksowej rewitalizacji danego obszaru zgodnie z pkt A.1 części IV SzOOP RPO WL | 2 |
| | | Projekt realizowany w miejscowościach na terenach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich | 1 |
| 2 | Znaczenie obiektu dla narodowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego | Kryterium punktowe. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu. Kryterium punktuje projekty dotyczące zabytków w zależności od formy ochrony zabytków: obiekty wpisane do rejestru zabytków albo stanowiące park kulturowy, | Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz |

| | | <p>obiekty ujęte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Obiekty nie są objęte żadną formą ochrony ale posiadają wartość zabytkową będą punktowane najniżej.</p> | <p>ich wagi (maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 2 tj. 10 pkt), b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.</p> | | | | | | | | |
|---|--|---|---|----------------|------|---|---|---|--|---|--|
| | | Metody pomiaru | <table border="1"> <thead> <tr> <th>Możliwe punkty</th> <th>Waga</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>3</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> | Możliwe punkty | Waga | 3 | 2 | 2 | | 1 | |
| Możliwe punkty | Waga | | | | | | | | | | |
| 3 | 2 | | | | | | | | | | |
| 2 | | | | | | | | | | | |
| 1 | | | | | | | | | | | |
| | | <p>Projektem objęte są obiekty wpisane do rejestru zabytków albo stanowiące park kulturowy albo dotyczą zachowania dziedzictwa niematerialnego</p> | | | | | | | | | |
| | | <p>Projektem objęte są obiekty ujęte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego</p> | | | | | | | | | |
| | | <p>Projektem objęte są obiekty nie objęte żadną formą ochrony, ale posiadające wartość zabytkową</p> | | | | | | | | | |
| Kryteria skuteczności / efektywności | | | | | | | | | | | |
| Lp. | Nazwa kryterium | Definicja kryterium | Opis znaczenia kryterium | | | | | | | | |
| 1 | <p>Efektywność kosztowa wsparcia 1 obiektu zasobów kultury</p> | <p>Kryterium punktowe. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu. Kryterium ocenia średni umowny koszt jednostkowy uzyskania 1 jednostki wskaźnika produktu w projekcie w porównaniu z analogicznym kosztem jednostkowym zaplanowanym w Programie. Umowny koszt jednostkowy wykorzystany do wyliczenia wartości wskaźnika w Programie wyniósł 4 683 473 zł/szt. (dla</p> | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) wyliczeniu dla projektu wartości umownego kosztu jednostkowego dla danego wskaźnika poprzez podzielenie dofinansowania z EFRR dla projektu przez poziom wskaźnika produktu osiąganego w projekcie (i</p> | | | | | | | | |

| | | | | | | |
|--|---|--|--|--|--------------------|--|
| | <p>typów projektów 1-5) i 3 010 804 zł/szt. (dla typów projektów 6-7) i będzie on stanowił punkt odniesienia podczas oceny projektów tym kryterium.</p> | | <p>zaokrąglenia do pełnych złotych), a następnie sprawdzeniu, w którym przedziale mieści się wyliczony wskaźnik i przyznaniu odpowiedniej liczby punktów, b) wyliczeniu umownych kosztów jednostkowych dla danego projektu dla pozostałych wskaźników, które wystąpiły w projekcie oraz przyznaniu odpowiedniej liczby punktów (jeżeli dany wskaźnik nie występuje w projekcie, nie przyznaje się punktów), c) wyliczeniu średniej ze wszystkich przyznanych punktów dla wypełnionych wskaźników, a następnie przemnożeniu jej przez wagę (maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 5 tj. 25 pkt), d) przyznaniu 0 punktów - kiedy projekt nie realizuje żadnego ze wskaźników.</p> | | | |
| | <p>Metody pomiaru</p> | | <p>Możliwe punkty</p> | | <p>Waga</p> | |
| | <p>Typy projektów 1-5</p> | <p>Typy projektów 6-7</p> | | | | |
| | <p>Efektywność kosztowa na poziomie poniżej 75% średniego kosztu (do 3 512 604 zł/szt. włącznie)</p> | <p>Efektywność kosztowa na poziomie poniżej 75% średniego kosztu (do 2 258 102 zł/szt. włącznie)</p> | <p>5</p> | | <p>5</p> | |
| | <p>Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub</p> | <p>Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub</p> | <p>4</p> | | | |

| | | | | | |
|---|---|--|---|---|--|
| | | równym 75% i niższym niż 100% średniego kosztu (od 3 512 605 do 4 683 472 zł/szt. włącznie) | równym 75% i niższym niż 100% średniego kosztu (od 2 258 103 do 3 010 803 zł/szt. włącznie) | | |
| | | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 100% i niższym niż 125% średniego kosztu (od 4 683 473 do 5 854 340 zł/szt. włącznie) | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 100% i niższym niż 125% średniego kosztu (od 3 010 804 do 3 763 504 zł/szt. włącznie) | 2 | |
| | | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 125% średniego kosztu (5 854 341 zł/szt. i więcej) | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 125% średniego kosztu (3 763 505 zł/szt. i więcej) | 0 | |
| 2 | Efektywność kosztowa wsparcia 1 obiektu w miejscach dziedzictwa naturalnego | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium ocenia średni umowny koszt jednostkowy uzyskania 1 jednostki wskaźnika produktu w projekcie w porównaniu z analogicznym kosztem jednostkowym zaplanowanym w Programie. Umowny koszt jednostkowy wykorzystany do wyliczenia wartości</p> | | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) wyliczeniu dla projektu wartości umownego kosztu jednostkowego dla danego wskaźnika poprzez podzielenie dofinansowania z EFRR dla projektu przez</p> | |

| | | | | | | |
|--|--|--|--|--|--------------------|--|
| | <p>wskaźnika w Programie wyniósł 4 683 473 zł/szt. (dla typów projektów 1-5) i 3 010 804 zł/szt. (dla typów projektów 6-7) i będzie on stanowił punkt odniesienia podczas oceny projektów tym kryterium.</p> | | <p>poziom wskaźnika produktu osiąganego w projekcie (i zaokrąglenia do pełnych złotych), a następnie sprawdzeniu, w którym przedziale mieści się wyliczony wskaźnik i przyznaniu odpowiedniej liczby punktów, b) wyliczeniu umownych kosztów jednostkowych dla danego projektu dla pozostałych wskaźników, które wystąpiły w projekcie oraz przyznaniu odpowiedniej liczby punktów (jeżeli dany wskaźnik nie występuje w projekcie, nie przyznaje się punktów), c) wyliczeniu średniej ze wszystkich przyznanych punktów dla wypełnionych wskaźników, a następnie przemnożeniu jej przez wagę (maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 5 tj. 25 pkt), d) przyznaniu 0 punktów - kiedy projekt nie realizuje żadnego ze wskaźników.</p> | | | |
| | <p>Metody pomiaru</p> | | <p>Możliwe punkty</p> | | <p>Waga</p> | |
| | <p>Typy projektów 1-5</p> | <p>Typy projektów 6-7</p> | | | | |
| | <p>Efektywność kosztowa na poziomie poniżej 75% średniego kosztu (do 3 512 604 zł/szt. włącznie)</p> | <p>Efektywność kosztowa na poziomie poniżej 75% średniego kosztu (do 2 258 102 zł/szt. włącznie)</p> | <p>5</p> | | <p>5</p> | |

| | | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 75% i niższym niż 100% średniego kosztu (od 3 512 605 do 4 683 472 zł/szt. włącznie) | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 75% i niższym niż 100% średniego kosztu (od 2 258 103 do 3 010 803 zł/szt. włącznie) | 4 | |
|------------------------------|--|--|---|---|--|
| | | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 100% i niższym niż 125% średniego kosztu (od 4 683 473 do 5 854 340 zł/szt. włącznie) | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 100% i niższym niż 125% średniego kosztu (od 3 010 804 do 3 763 504 zł/szt. włącznie) | 2 | |
| | | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 125% średniego kosztu (5 854 341 zł/szt. i więcej) | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 125% średniego kosztu (3 763 505 zł/szt. i więcej) | 0 | |
| Kryteria użyteczności | | | | | |
| Lp. | Nazwa kryterium | Definicja kryterium | | Opis znaczenia kryterium | |
| 1 | Wpływ na zwiększenie dostępności zasobów | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium punktuje projekty realizujące działania</p> | | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> | |

| | | | |
|---|--|--|-------------|
| kulturowych i naturalnych objętych projektem | kluczowe z punktu widzenia celów RPO WL. Premiowane są działania dotyczące zwiększenia dostępności zasobów kulturowych i naturalnych, zwiększenie liczby odwiedzających, a także zwiększenie dostępności informacji i promocji obiektów i infrastruktury objętej projektem. | Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz ich wagi za każde z zastosowanych w projekcie rozwiązań (przy czym maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 4 tj. 20 pkt), b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. | |
| | Metody pomiaru | Możliwe punkty | Waga |
| | W projekcie przedstawiono wyniki badania popytu na odwiedzanie obszaru projektu, zgodnie z którym liczba odwiedzających rocznie wzrośnie o więcej niż 10% w stosunku do ostatniego roku przed realizacją projektu | 2 | 4 |
| | Projekt ma na celu poprawę dostępności do dziedzictwa kulturowego i naturalnego - tj. w wymiarze fizycznym udostępnienie nowych powierzchni do odwiedzania, jak również budowanie świadomości, tożsamości i/lub edukacja dotycząca dziedzictwa kulturowego i naturalnego | 1 | |
| Projekt wykorzystuje technologię ICT dla celów marketingu terytorialnego dotyczącego całego obszaru danego terytorium (kompleksowość), w tym wykorzystanie terytorialnych portali tematycznych w celu prezentacji ofert o tym samym profilu | 1 | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|-------------|
| | | Projekt wpisuje się w istniejące systemy informacji turystycznej innych podmiotów (np. sąsiadujących z infrastrukturą wspartą w projekcie), dzięki którym nawiązana zostanie współpraca z innymi obszarami, uzupełniona zostanie oferta i dzięki czemu przyciągnięta zostanie większą liczbę odbiorców | 1 | |
| 2 | Wpływ na zwiększenie efektywności i użyteczności funkcjonowania obiektów objętych projektem | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium punktuje projekty poprawiające efektywność kosztową funkcjonowania obiektów objętych wsparciem, zapewnienie trwałości i stabilności finansowej obiektów, a także tworzenie nowych miejsc pracy w obiektach objętych projektem.</p> | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz ich wagi za każde z zastosowanych w projekcie rozwiązań (przy czym maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 3 tj. 15 pkt),</p> <p>b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.</p> | |
| | | Metody pomiaru | Możliwe punkty | Waga |
| | | Projekt tworzy nowe miejsca pracy netto (przynajmniej równowartość 1 EPC) | 2 | 3 |
| | | W projekcie wykorzystano inne źródła finansowania działań w projekcie niż wkład własny, unijny, kredyty i pożyczki | 2 | |

| | | | | |
|---|---------------------------|---|---|-------------|
| | | Projekt przyczyni się do obniżenia kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych oraz na działalność kulturalną | 1 | |
| 3 | Komplementarność projektu | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium punktuje projekty poprawiające spójność programową, będące elementem szerszej strategii realizowanej przez szereg projektów komplementarnych lub też powiązane z projektami już zrealizowanymi, w trakcie realizacji lub wybranych do realizacji i współfinansowanych ze środków zagranicznych i polskich m.in. funduszy europejskich, kontraktów wojewódzkich, dotacji celowych itp. od 2007 roku.</p> <p>Premiowane będą tutaj również projekty realizowane w partnerstwach, a także projekty kompleksowe (w osiągnięciu celu w pełni i całkowitej likwidacji problemu na danym obszarze).</p> | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz ich wagi za każde z zastosowanych w projekcie rozwiązań (przy czym maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 2 tj. 10 pkt),</p> <p>b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.</p> | |
| | | Metody pomiaru | Możliwe punkty | Waga |
| | | Projekt współtworzy kompleksowe rozwiązania obszarowe – projekt jest końcowym elementem wypełniającym ostatnią lukę w istniejącej infrastrukturze na danym obszarze lub projekt jest centralnym | 3 | 2 |

| | | | |
|--|--|---|--|
| | rozwiązaniem, którego realizacja umożliwi realizację kolejnych projektów sferycznie umiejscowionych wobec danego projektu lub projekt poprawia spójność danego układu obiektów, infrastruktury, sieci itp. | | |
| | Projekt przynosi dodatnie efekty ekonomiczne – oddziałuje na bezpośrednie otoczenie inwestycji np. sąsiednie obiekty dziedzictwa kulturowego lub naturalnego korzystają ze zwiększonej liczby turystów, wspólnej promocji, wspólnej oferty / wspólnych produktów turystycznych | 1 | |
| | Projekt jest realizowany w porozumieniu (1 pkt za każdego dodatkowego partnera, max. 3 pkt) | 3 | |
| | Projekt bezpośrednio wykorzystuje produkty bądź rezultaty innego projektu | 2 | |
| | Projekt pełni łącznie z innymi projektami tę samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury | 2 | |
| | Projekt łącznie z innymi projektami jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników | 1 | |
| | Projekt wykorzystuje wiedzę / kompetencje powstałe w innym projekcie | 1 | |

| | | | | |
|---|--|---|---|-------------|
| | | Projekt znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie innych projektów, niekoniecznie pełniących tę samą funkcję lub użytkowanych przez tych samych użytkowników | 0 | |
| 4 | Oddziaływanie na ochronę środowiska i inne polityki horyzontalne | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium punktuje konkretne działania podjęte na rzecz realizacji polityk horyzontalnych: zrównoważonego rozwoju oraz promowanie równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji, w tym w szczególności wykorzystanie nowoczesnych, energooszczędnych rozwiązań technicznych i technologicznych, zastosowanie technologii przyjaznych środowisku przyrodniczemu lub korzystne oddziaływanie projektu na środowisko przyrodnicze, a także rozwój odnawialnych źródeł energii.</p> | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz ich wagi za każde z zastosowanych w projekcie rozwiązań (przy czym maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 2 tj. 10 pkt),</p> <p>b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.</p> | |
| | | Metody pomiaru | Możliwe punkty | Waga |
| | | Wpływ na zrównoważony rozwój: | – | 2 |
| | | Powiązanie z projektami / rozwiązaniami mającymi na celu wprowadzenie i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii | 2 | |
| | | Projekt zawiera nowoczesne, energooszczędne rozwiązania techniczne i technologiczne zmniejszające | 2 | |

| | | | |
|--|--|---|--|
| | koszty eksploatacyjne i wpływ na środowisko, w tym wykorzystuje techniki architektury bioklimatycznej (np. stosowanie jak najmniej energii i niepowodowanie niepotrzebnych uszkodzeń środowiska naturalnego, minimalizowanie ilość odpadów, niestosowanie materiałów z zagrożonych gatunków lub obszarów, szczególne traktowanie zieleni i życia fauny, wykorzystania wód zewnętrznych (opadowych, roztopowych), likwidacja źródeł hałasu, wibracji) | | |
| | Zastosowanie technologii przyjaznych środowisku przyrodniczemu lub korzystne oddziaływanie projektu na środowisko przyrodnicze | 1 | |
| | Wpływ na promowanie równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji | – | |
| | Zatrudnienie osób tej płci, która jest w danym obszarze w trudniejszej sytuacji lub osób z marginalizowanych grup społecznych lub outsourcing usług uzupełniających obsługę infrastruktury przedsiębiorstwom zatrudniającym osoby z marginalizowanych grup społecznych (np. niepełnosprawnych) | 1 | |
| | Przygotowanie infrastruktury w taki sposób, który zwiększy dostępność dla zmarginalizowanych grup | 1 | |

| | | | |
|--|--|---|--|
| | społecznych (np. niepełnosprawnych) w większym stopniu niż wynika to z obowiązujących przepisów prawa | | |
| | Uruchomienie różnorodnych form konsultacji z mieszkańcami i ich stowarzyszeniami na poziomie lokalnym (uzgadnianie lokalizacji obiektów i instalacji), w tym wykorzystanie narzędzi ICT (e-demokracja) | 1 | |
| | Wprowadzenie polityki cenowej korzystnej dla osób z marginalizowanych grup społecznych (np. dla różnych grup niepełnosprawnych) oraz obszarów słabo rozwiniętych gospodarczo | 1 | |

DZIAŁANIE 7.1 DZIEDZICTWO KULTUROWE I NATURALNE

(projekty lokalne)

Kryteria trafności

| Lp. | Nazwa kryterium | Definicja kryterium | Opis znaczenia kryterium |
|-----|--|--|---|
| 1 | Miejsce realizacji projektu na obszarach kluczowych z punktu widzenia realizacji celów RPO WL | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium punktuje projekty dotyczące obszarów chronionych (parki narodowe; rezerваты przyrody; parki krajobrazowe; obszary chronionego krajobrazu; obszary Natura 2000; pomniki przyrody; stanowiska dokumentacyjne; użytki ekologiczne; zespoły przyrodniczo-krajobrazowe; ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów).</p> <p>Dodatkowo, punktowane będzie miejsce realizacji projektu na terenie gmin objętych obszarami strategicznej interwencji (OSI) zgodnie z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r., na obszarach rewitalizacji oraz na terenach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.</p> | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz ich wagi (pomimo spełnienia kilku warunków określonych w Metodzie pomiaru, które umożliwiałyby otrzymanie większej liczby punktów, maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 2 tj. 10 pkt),</p> <p>b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.</p> |

| | | Metody pomiaru | Możliwe punkty | Waga |
|---|---|--|---|------|
| | | Projekt jest realizowany na obszarze chronionym | 3 | 2 |
| | | Projekt realizowany na obszarze strategicznej interwencji (OSI) nr 4: Obszary gospodarczego wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych | 2 | |
| | | Projekt jest realizowany na obszarze rewitalizacji i obejmuje inwestycje niezbędne do kompleksowej rewitalizacji danego obszaru zgodnie z pkt A.1 części IV SzOOP RPO WL | 2 | |
| | | Projekt realizowany w miejscowościach na terenach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich | 1 | |
| 2 | Znaczenie obiektu dla narodowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego¹ | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium punktuje projekty dotyczące zabytków w zależności od formy ochrony zabytków: obiekty wpisane do rejestru zabytków albo stanowiące park kulturowy,</p> | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów</p> | |

¹ Wyłączeniu ze wsparcia w ramach Działania podlegają projekty:

1) dotyczące obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii lub zlokalizowanych na obszarach objętych wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub położonych na obszarach uznanych za Pomniki Prezydenta RP,

| | | | |
|--|--|---|-------------|
| | <p>obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków lub obiekty objęte ochroną konserwatorską na podstawie wyłącznie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.</p> | <p>oraz ich wagi (pomimo spełnienia kilku warunków określonych w Metodzie pomiaru, które umożliwiałyby otrzymanie większej liczby punktów, maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 2 tj. 10 pkt), b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.</p> | |
| | Metody pomiaru | Możliwe punkty | Waga |
| | Projektem objęte są obiekty wpisane do rejestru zabytków albo stanowiące park kulturowy albo dotyczące zachowania dziedzictwa niematerialnego | 3 | 2 |
| | Projektem objęte są obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków | 2 | |
| | Projektem objęte są obiekty objęte ochroną konserwatorską na podstawie wyłącznie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego | 1 | |

2) mieszczące się w zakresie obszarów tematycznych:

dotyczące konserwacji, restauracji, rewaloryzacji zabytków drewnianych (zarówno nieruchomości, jak i ruchomych);

dotyczące rozwoju czytelnictwa w miastach wojewódzkich;

dotyczące rozwoju sztuki współczesnej w miastach wojewódzkich;

dotyczące konserwacji, restauracji, rewaloryzacji, adaptacji na cele kulturalne oraz zabezpieczenia przed kradzieżą i zniszczeniem ruchomych i nieruchomości zabytków techniki;

3) projekty wynikające z Kontraktu Terytorialnego,

których wartość całkowita przekracza 2 mln euro kosztów całkowitych.

| Kryteria skuteczności / efektywności | | | |
|---|--|--|--|
| Lp. | Nazwa kryterium | Definicja kryterium | Opis znaczenia kryterium |
| 1 | Efektywność kosztowa wsparcia 1 obiektu zasobów kultury | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium ocenia średni umowny koszt jednostkowy uzyskania 1 jednostki wskaźnika produktu w projekcie w porównaniu z analogicznym kosztem jednostkowym zaplanowanym w Programie przyjętym Decyzją Wykonawczą Komisji Europejskiej nr C(2018) 3837 z dnia 12.06.2018 r., zmieniającą Decyzję Wykonawczą Komisji Europejskiej nr C(2015) 887. Umowny koszt jednostkowy wykorzystany do wyliczenia wartości wskaźnika w Programie wyniósł 1 550 018 zł i będzie on stanowił punkt odniesienia podczas oceny projektów tym kryterium.</p> | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) wyliczeniu dla projektu wartości umownego kosztu jednostkowego dla danego wskaźnika poprzez podzielenie dofinansowania z EFRR dla projektu przez poziom wskaźnika produktu osiąganego w projekcie (i zaokrąglenia do pełnych złotych), a następnie sprawdzeniu, w którym przedziale mieści się wyliczony wskaźnik i przyznaniu odpowiedniej liczby punktów,</p> <p>b) wyliczeniu umownych kosztów jednostkowych dla danego projektu dla pozostałych wskaźników skuteczności/efektywności kosztowej, które wystąpiły w projekcie oraz przyznaniu odpowiedniej liczby punktów (jeżeli dany wskaźnik nie występuje w</p> |

| | | | | |
|--|--|--|--|-------------|
| | | | <p>projekcie umownego kosztu jednostkowego nie wylicza się i nie przyznaje się punktów),</p> <p>c) wyliczeniu średniej ze wszystkich przyznanych punktów dla wypełnionych wskaźników (jeżeli dany wskaźnik nie występuje w projekcie, nie wchodzi do wyliczenia średniej), a następnie przemożeniu jej przez wagę (maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 5 tj. 25 pkt),</p> <p>d) przyznaniu 0 punktów - kiedy projekt nie realizuje żadnego ze wskaźników.</p> | |
| | | Metody pomiaru | Możliwe punkty | Waga |
| | | | | |
| | | Efektywność kosztowa na poziomie poniżej 100% średniego kosztu (do 1 550 017 zł/szt. włącznie) | 5 | 5 |
| | | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 100% i niższym niż 125% średniego kosztu | 4 | |

| | | | | | |
|---|--|--|--|---|---|
| | | (od 1 550 018 do 1 937 522 zł/szt. włącznie) | | | |
| | | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 125% i niższym niż 150% średniego kosztu (od 1 937 523 do 2 325 026 zł/szt. włącznie) | | 2 | |
| | | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 150% średniego kosztu (2 325 027 zł/szt. i więcej) | | 0 | |
| 2 | Efektywność kosztowa wsparcia 1 obiektu w miejscach dziedzictwa naturalnego | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium ocenia średni umowny koszt jednostkowy uzyskania 1 jednostki wskaźnika produktu w projekcie w porównaniu z analogicznym kosztem jednostkowym zaplanowanym w Programie przyjętym Decyzją Wykonawczą Komisji Europejskiej nr C(2018) 3837 z</p> | | | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) wyliczeniu dla projektu wartości umownego kosztu jednostkowego dla danego wskaźnika poprzez podzielenie dofinansowania z EFRR dla projektu</p> |

| | | | |
|--|--|--|--|
| | | <p>dnia 12.06.2018 r., zmieniającą Decyzję Wykonawczą Komisji Europejskiej nr C(2015) 887. Umowny koszt jednostkowy wykorzystany do wyliczenia wartości wskaźnika w Programie wyniósł 2 354 358 zł i będzie on stanowił punkt odniesienia podczas oceny projektów tym kryterium.</p> | <p>przez poziom wskaźnika produktu osiąganego w projekcie (i zaokrąglenia do pełnych złotych), a następnie sprawdzeniu, w którym przedziale mieści się wyliczony wskaźnik i przyznaniu odpowiedniej liczby punktów,</p> <p>b) wyliczeniu umownych kosztów jednostkowych dla danego projektu dla pozostałych wskaźników skuteczności/efektywności kosztowej, które wystąpiły w projekcie oraz przyznaniu odpowiedniej liczby punktów (jeżeli dany wskaźnik nie występuje w projekcie, umownego kosztu jednostkowego nie wylicza się i nie przyznaje się punktów),</p> <p>c) wyliczeniu średniej ze wszystkich przyznanych punktów dla wypełnionych wskaźników (jeżeli dany wskaźnik nie występuje w projekcie, nie wchodzi do wyliczenia średniej, a następnie przemnożeniu jej przez wagę (maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 5 tj. 25 pkt),</p> <p>d) przyznaniu 0 punktów - kiedy projekt nie realizuje żadnego ze wskaźników.</p> |
| | | <p>Metody pomiaru</p> | <p>Możliwe punkty</p> <p>Waga</p> |

| | Efektywność kosztowa na poziomie poniżej 45% średniego kosztu (do 1 059 460 zł/szt. włącznie) | | 5 |
|--|---|--|---|
| | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 45% i niższym niż 70% średniego kosztu (od 1 059 461 do 1 648 050 zł/szt. włącznie) | | 4 |
| | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 70% i niższym niż 95% średniego kosztu (od 1 648 051 do 2 236 639 zł/szt. włącznie) | | 2 |
| | Efektywność kosztowa na poziomie wyższym lub równym 95% średniego | | 0 |

| | | kosztu (2 236 640 zł/szt. i więcej) | | | |
|------------------------------|--|---|--|-------------|--|
| Kryteria użyteczności | | | | | |
| Lp. | Nazwa kryterium | Definicja kryterium | Opis znaczenia kryterium | | |
| 1 | Wpływ na zwiększenie dostępności zasobów kulturowych i naturalnych objętych projektem | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium punktuje projekty realizujące działania kluczowe z punktu widzenia celów RPO WL.</p> <p>Premiowane są działania dotyczące zwiększenia dostępności zasobów kulturowych i naturalnych, zwiększenia liczby odwiedzających, a także zwiększenia dostępności informacji i promocji obiektów i infrastruktury objętej projektem.</p> | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz ich wagi za każde z zastosowanych w projekcie rozwiązań (pomimo spełnienia kilku warunków określonych w Metodzie pomiaru, które umożliwiałyby otrzymanie większej liczby punktów, maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 4 tj. 20 pkt),</p> <p>b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.</p> | | |
| | | Metody pomiaru | Możliwe punkty | Waga | |
| | | W projekcie przedstawiono wyniki badania popytu na objętą wsparciem infrastrukturę, zgodnie z którym liczba | 2 | 4 | |

| | | | |
|--|--|---|--|
| | odwiedzających wspartą infrastrukturę rocznie wzrosnie o więcej niż 10% w stosunku do ostatniego roku przed realizacją projektu | | |
| | Projekt ma na celu poprawę dostępności do dziedzictwa kulturowego, tj. w wyniku realizacji projektu w wymiarze fizycznym udostępnione zostaną nowe powierzchnie do prowadzenia działalności kulturalnej, jak również projekt obejmuje budowanie świadomości, tożsamości i/lub edukacja kulturalnej | 1 | |
| | Projekt ma na celu poprawę dostępności do dziedzictwa naturalnego - tj. w wyniku realizacji projektu w wymiarze fizycznym udostępnione zostaną nowe powierzchnie do odwiedzania, jak również projekt obejmuje budowanie świadomości, tożsamości i/lub edukacja dotycząca dziedzictwa naturalnego | 1 | |
| | Projekt wpływa na podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu, tj. dzięki realizacji projektu powstanie unikatowy i atrakcyjny turystycznie produkt, który będzie miał wpływ na rozwój regionalnej oferty turystycznej i/lub projekt jest ukierunkowany na zwiększenie atrakcyjności turystycznej miejsc o | 2 | |

| | | | | |
|--|--|---|----------|--|
| | | <p>szczególnych walorach kulturowych oraz ma znaczący wpływ na ofertę turystyczną i/lub kulturalną województwa</p> | | |
| | | <p>Projekt przyczynia się do zachowania dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego) dla przyszłych pokoleń, tj. działania zaplanowane w ramach projektu umożliwiając jego oddziaływanie w dłuższej perspektywie czasowej (także po zakończeniu realizacji projektu) i/lub projekt dotyczy ratowania najbardziej zagrożonych całkowitą degradacją, w tym wyłączonych z użytkowania z powodu złego stanu technicznego, obiektów zabytkowych.</p> | <p>1</p> | |
| | | <p>Projekt umożliwia nowe formy uczestnictwa w kulturze, tj. w ramach projektu stworzona zostanie nowa oferta kulturalna odpowiadająca na nowe potrzeby w obszarze działalności kulturalnej wynikające z rozwoju technicznego oraz przemian społecznych we współczesnej gospodarce.</p> | <p>1</p> | |
| | | <p>Projekt wpisuje się w istniejące systemy informacji turystycznej innych podmiotów (np. sąsiadujących z infrastrukturą wspartą w projekcie), dzięki którym</p> | <p>1</p> | |

| | | | | |
|---|--|---|---|-------------|
| | | nawiązana zostanie współpraca z innymi obszarami, uzupełniona zostanie oferta i dzięki czemu przyciągnięta zostanie większa liczba odbiorców | | |
| 2 | Wpływ na zwiększenie efektywności i użyteczności funkcjonowania obiektów objętych projektem | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium punktuje projekty poprawiające efektywność kosztową funkcjonowania obiektów objętych wsparciem, zapewniającą trwałość i stabilność finansową obiektów, a także tworzenie nowych miejsc pracy w obiektach objętych projektem.</p> | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz ich wagi za każde z zastosowanych w projekcie rozwiązań (przy czym maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 3 tj. 15 pkt),</p> <p>b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.</p> | |
| | | Metody pomiaru | Możliwe punkty | Waga |
| | | Projekt tworzy nowe miejsca pracy netto (przynajmniej równowartość 1 EPC) | 2 | 3 |
| | | W projekcie wykorzystano inne źródła finansowania działań w projekcie niż wkład własny, unijny, kredyty i pożyczki | 2 | |

| | | | | |
|---|----------------------------------|--|---|---|
| | | Projekt przyczyni się do obniżenia kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych oraz, w przypadku projektów dot. dziedzictwa kulturowego, na działalność kulturalną a w przypadku projektów dotyczących dziedzictwa naturalnego na edukację ekologiczną i promocje zrównoważonego rozwoju. | 1 | |
| 3 | Komplementarność projektu | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu. Kryterium punktuje projekty poprawiające spójność programową, będące elementem szerszej strategii realizowanej przez szereg projektów komplementarnych lub też powiązane z projektami już zrealizowanymi, w trakcie realizacji lub wybranymi do realizacji i współfinansowanymi ze środków zagranicznych i krajowych m.in. funduszy europejskich, kontraktów wojewódzkich, dotacji celowych itp. od 2007 roku. Premiowane będą tutaj również projekty realizowane w partnerstwach, a także projekty kompleksowe (w osiągnięciu celu w pełni i całkowitej likwidacji problemu na danym obszarze).</p> | | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz ich wagi za każde z zastosowanych w projekcie rozwiązań (pomimo spełnienia kilku warunków określonych w Metodzie pomiaru, które umożliwiłyby otrzymanie większej liczby punktów, maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 2 tj. 10 pkt),</p> <p>b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.</p> |

| Metody pomiaru | Możliwe punkty | Waga |
|--|----------------|------|
| Projekt współtworzy kompleksowe rozwiązania obszarowe – projekt jest końcowym elementem wypełniającym ostatnią lukę w istniejącej infrastrukturze na danym obszarze lub projekt jest centralnym rozwiązaniem, którego realizacja umożliwi realizację kolejnych projektów sferycznie umiejscowionych wobec danego projektu lub projekt poprawia spójność danego układu obiektów, infrastruktury, sieci itp. | 3 | 2 |
| Projekt przynosi dodatnie efekty ekonomiczne – oddziałuje na bezpośrednie otoczenie inwestycji np. sąsiednie obiekty dziedzictwa kulturowego lub naturalnego korzystają ze zwiększonej liczby turystów, wspólnej promocji, wspólnej oferty / wspólnych produktów turystycznych | 1 | |
| Projekt jest realizowany w porozumieniu (1 pkt za każdego dodatkowego partnera, max. 3 pkt) | 3 | |
| Projekt bezpośrednio wykorzystuje produkty bądź rezultaty innego projektu | 2 | |

| | | | | |
|---|---|---|--|--|
| | | Projekt pełni łącznie z innymi projektami tę samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury | 2 | |
| | | Projekt łącznie z innymi projektami jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników | 1 | |
| | | Projekt wykorzystuje wiedzę / kompetencje powstałe w innym projekcie | 1 | |
| 4 | Oddziaływanie na ochronę środowiska i inne polityki horyzontalne | <p>Kryterium punktowe.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>Kryterium punktuje konkretne działania podjęte na rzecz realizacji polityk horyzontalnych: zrównoważonego rozwoju oraz promowanie równości szans i kobiet i mężczyzn oraz realizacji zasady dostępności w tym w szczególności wykorzystanie nowoczesnych, energooszczędnych rozwiązań technicznych i technologicznych, zastosowanie technologii przyjaznych środowisku przyrodniczemu lub korzystne oddziaływanie projektu na środowisko przyrodnicze, a także zatrudnienie osób tej płci, która jest w danym obszarze</p> | <p>Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).</p> <p>Ocena kryterium będzie polegała na:</p> <p>a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów oraz ich wagi za każde z zastosowanych w projekcie rozwiązań (pomimo spełnienia kilku warunków określonych w Metodzie pomiaru, które umożliwiałyby otrzymanie większej liczby punktów, maksymalnie można przyznać 5 pkt o wadze 2 tj. 10 pkt),</p> <p>b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.</p> | |

| | | | |
|--|--|------------------------------|--------------------|
| | <p>w trudniejszej sytuacji lub osób z marginalizowanych grup społecznych, przygotowanie infrastruktury w taki sposób, który zwiększy dostępność dla zmarginalizowanych grup społecznych, uruchomienie różnorodnych form konsultacji z mieszkańcami i ich stowarzyszeniami, wprowadzenie polityki cenowej korzystnej dla osób z marginalizowanych grup społecznych.</p> | | |
| | <p>Metody pomiaru</p> | <p>Możliwe punkty</p> | <p>Waga</p> |
| | <p>Wpływ na zrównoważony rozwój:</p> | <p>–</p> | <p>2</p> |
| | <p>Powiązanie z projektami / rozwiązaniami mającymi na celu wprowadzenie i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (np. wykorzystanie nowoczesnych, energooszczędnych rozwiązań technicznych i technologicznych, rozwój odnawialnych źródeł energii).</p> | <p>2</p> | |
| | <p>Projekt zawiera nowoczesne, energooszczędne rozwiązania techniczne i technologiczne zmniejszające koszty eksploatacyjne i wpływ na środowisko, w tym wykorzystuje techniki architektury bioklimatycznej (np. stosowanie jak najmniej energii i niepowodowanie niepotrzebnych uszkodzeń środowiska naturalnego,</p> | <p>2</p> | |

| | | | |
|--|---|---|--|
| | minimalizowanie ilość odpadów, niestosowanie materiałów z zagrożonych gatunków lub obszarów, szczególne traktowanie zieleni i życia fauny, wykorzystania wód zewnętrznych (opadowych, roztopowych), likwidacja źródeł hałasu, wibracji) | | |
| | Zastosowanie technologii przyjaznych środowisku przyrodniczemu lub korzystne oddziaływanie projektu na środowisko przyrodnicze | 1 | |
| | Wpływ na promowanie równości szans i kobiet i mężczyzn oraz realizacji zasady dostępności | – | |
| | Zatrudnienie osób tej płci, która jest w danym obszarze w trudniejszej sytuacji lub osób z marginalizowanych grup społecznych lub outsourcing usług uzupełniających obsługę infrastruktury przedsiębiorstwom zatrudniającym osoby z marginalizowanych grup społecznych (np. osoby z niepełnosprawnościami) | 1 | |
| | Przygotowanie infrastruktury w taki sposób, który zwiększy dostępność dla zmarginalizowanych grup społecznych, w tym osób z niepełnosprawnościami w | 1 | |

| | | | |
|--|--|---|--|
| | większym stopniu niż wynika to z obowiązujących przepisów prawa | | |
| | Uruchomienie różnorodnych form konsultacji z mieszkańcami i ich stowarzyszeniami na poziomie lokalnym (uzgadnianie lokalizacji obiektów i instalacji), w tym wykorzystanie narzędzi ICT (e-demokracja) | 1 | |
| | Wprowadzenie polityki cenowej korzystnej dla osób z marginalizowanych grup społecznych (np. dla różnych grup osób z niepełnosprawnościami) oraz obszarów słabo rozwiniętych gospodarczo | 1 | |